

BÀI 6. TIN HỌC VÀ XÃ HỘI

(Thời lượng: 2 tiết)

A - Mục đích, yêu cầu

- Nhận thức được tin học và máy tính ngày nay là động lực cho sự phát triển xã hội.

- Biết được xã hội tin học hoá là nền tảng cơ bản cho sự phát triển nền kinh tế tri thức.
- Biết được sự phát triển các ứng dụng của CNTT, Internet, các hệ thống thông minh và tự động hoá cũng như vạn vật kết nối Internet (IoT) là những yếu tố quan trọng dẫn tới sự hình thành và phát triển CMCN 4.0.
- Nhận thức được thông tin là tài sản chung của mọi người, của toàn xã hội và mỗi cá nhân trong xã hội tin học hoá cần có trách nhiệm đối với thông tin được đưa lên mạng và Internet.

B - Những điểm cần lưu ý và gợi ý dạy học

- a) Tin học và máy tính càng ngày càng chứng tỏ vai trò to lớn trong mọi lĩnh vực hoạt động của con người. Có thể khái quát vai trò ấy ở một số điểm:
- Tin học được áp dụng trong mọi lĩnh vực xã hội. Có thể ứng dụng tin học và máy tính cho rất nhiều hoạt động của con người, từ nhu cầu cá nhân, đến việc kinh doanh, phát triển kinh tế và điều hành Nhà nước.
  - Tin học thúc đẩy khoa học phát triển và ngược lại khoa học thúc đẩy tin học phát triển.
  - Sự phát triển của tin học làm thay đổi nhận thức và cách thức tổ chức, vận hành các hoạt động xã hội của con người, giúp cắt giảm các khâu trung gian và chi phí quản lý. Đây cũng là yếu tố quyết định cho sự hình thành xã hội tin học hoá.
  - Tin học có thể giúp làm cho thông tin được minh bạch hơn, tạo môi trường giao tiếp gần gũi, tin cậy, nhất là giữa công dân với các cơ quan quản lý Nhà nước.
  - Tin học góp phần *thay đổi phong cách sống* của con người.

Nên khuyến khích HS chuẩn bị các bài thuyết trình thông qua các ví dụ cụ thể trong đời sống về vai trò của thông tin và các ứng dụng tin học. GV có thể kết hợp tư liệu từ nhiều lĩnh vực khác nhau giúp HS nhận thức được rõ hơn vai trò đó. Khuyến khích HS lựa chọn các đề tài liên quan đến các hoạt động dạy và học trong nhà trường, chẳng hạn vai trò của Tin học trong đời mới cách

dạy và học, e-learning,... Cân nhân mạnh, xã hội hiện đại không thể phát triển nếu không có sự ứng dụng rộng rãi máy tính và tin học.

- b) Khái niệm kinh tế tri thức là một trong những khái niệm mới, được nói nhiều trong những năm gần đây. Tuy nhiên, đây không phải là trọng tâm cần nhấn mạnh của bài học. Điều chủ yếu cần làm cho HS nhận thức được rằng kinh tế tri thức là nền kinh tế mà trong đó tri thức là yếu tố quan trọng trong việc tạo ra của cải vật chất và tinh thần của xã hội và xã hội tin học hoá, tức xã hội mà *các hoạt động chính của nó được điều hành với sự hỗ trợ của các hệ thống tin học*, các mạng máy tính kết nối thông tin liên vùng, liên quốc gia là tiền đề quyết định cho sự phát triển của nền kinh tế tri thức. Trong xã hội tin học hoá, thông tin và tri thức được nhân rộng một cách nhanh chóng và tiết kiệm. Sự phát triển của xã hội tin học hoá kết hợp với sự ra đời của các hệ thống thông minh và tự động hoá ở mức cao cũng như IoT là những yếu tố quyết định sự hình thành và phát triển CMCN 4.0.
- c) Cần truyền đạt để HS nhận thức rõ Internet đã tạo ra nhiều khả năng mới: không gian điện tử là khoảng không gian chủ yếu của nền kinh tế tri thức, một nền kinh tế mà các loại hàng hoá cơ bản của nó có thể lưu thông một cách dễ dàng trong khoảng không gian này. Biên giới quốc gia không còn là rào cản cho sự lưu chuyển các dòng thông tin, tri thức. Cần chốt lại cho HS hiểu được, mỗi thông tin đưa trên Internet, mỗi lời chào hàng trên Internet là thông báo và chào hàng cho cả thế giới. Do vậy, mỗi cá nhân cần có trách nhiệm khi tham gia vào Internet. Có thể giao cho HS chuẩn bị một số minh họa về các khía cạnh đạo đức, văn hoá, pháp luật khi sử dụng các thành tựu tin học để góp phần làm rõ hơn trách nhiệm mỗi cá nhân trong xã hội tin học hoá.

Hướng dẫn trả lời câu hỏi và bài tập

2. Đây là câu hỏi mở song không quá khó đối với HS. Cần lưu ý một điểm đó là: Cũng như nhiều thành tựu khoa học và công nghệ khác, mặt trái của tin học và máy tính đều phụ thuộc vào văn hoá và cách ứng xử của chính những người sử dụng.
3. Trong nền kinh tế tri thức, tri thức – sản phẩm của tư duy, của lao động trí óc đóng vai trò chủ đạo. Trong xã hội tin học hoá, việc ứng dụng tin học giúp nâng cao năng suất và hiệu quả công việc, giải phóng lao động chân tay, đặc

biệt là những công việc nguy hiểm, nặng nhọc, để con người có thể tập trung vào những công việc đòi hỏi tư duy.

4. Thông tin là tài sản chung, là nguyên liệu để tạo ra tri thức, là nguồn lực phát triển xã hội loài người. Cùng với sự phát triển của Internet, sẽ không có biên giới nào ngăn cản các dòng thông tin trên mạng. Một thông tin bất kì được đưa lên mạng chỉ sau vài giây đã có thể có hàng chục người đọc được và con số này có thể tăng với tốc độ hàm mũ theo thời gian. Do vậy phải có trách nhiệm với mỗi thông tin đưa lên mạng.